

Op weg naar efficiënte zorg waar de patiënt centraal staat

Op woensdag 5 juli 2017 promoveerde Ben Wijnen aan de Universiteit van Maastricht op het proefschrift *Health Technology Assessment in Epilepsy - moving towards patient-centered, efficient care*.¹ Het proefschrift beschrijft 1) methodologische aspecten en voorkeurstudies in *Health Technology Assessment* binnen het veld van de epilepsie en 2) economische evaluaties binnen het veld van de epilepsie.

Health Technology Assessment (HTA) is een multidisciplinair vakgebied waarin onder andere kosten, kosteneffectiviteit en voorkeurenonderzoek een belangrijke rol spelen. Gelet op de stijgende kosten voor de gezondheidszorg in de afgelopen decennia is er een belangrijke rol weggelegd voor economische evaluaties en de bijbehorende kosteneffectiviteitscriteria. Daarnaast is de kijk op de traditionele relatie tussen patiënt en behandelaar veranderd en is er meer nadruk op de autonomie van de patiënt komen te liggen. Dit vraagt om een meer patiëntgericht en efficiënter gezondheidszorgstelsel.

Voorkeurstudies

Geen mens is hetzelfde en dat geldt ook voor de manier waarop een patiënt zorg consumeert. Persoonlijke voorkeuren spelen een rol in het effect van de behandeling. Voor een zorgaanbod waarin de patiënt centraal staat is het van belang de voorkeuren van de patiënt goed te kennen. Wijnen beschrijft in zijn proefschrift de huidige methoden, werkwijzen en voorkeurstudies bij het in beeld brengen van deze zogenoemde patiëntvoorkeuren. Zo concludeerde hij op basis van een 'discreet keuze-experiment' (DCE), waarbij respondenten gevraagd wordt te kiezen tussen verschillende sets van kenmerken, dat MEG niet patiëntvriendelijker is dan EEG (Wijnen et al., 2014). Aanvullend onderzoek liet zien dat respondenten een sterke voorkeur hadden voor lange termijn 24-uurs EEG-registratie in vergelijking met EEG na slaapdeprivatie. Daarnaast toonde Wijnen door middel van een *time trade-off* experiment aan dat aanvalsernst een grotere impact heeft op kwaliteit van leven dan aanvalsfrequentie en bijwerkingen van medicijnen (de Kinderen et al., 2016).

Economische evaluaties

Wijnen beschrijft in zijn proefschrift ook het resultaat van de economische evaluatie van behandelingen. Om te beginnen heeft hij een *review* geschreven over de kwaliteit en kwantiteit van economische evaluaties binnen epilepsie (Wijnen et al., 2017). Daarnaast heeft hij de kosteneffectiviteit van twee interventies met gerandomiseerde trials onderzocht. In de eerste studie werd de kosteneffectiviteit onderzocht van het ketogeen dieet (KD) bij kinderen met refractaire epilepsie in vergelijking met kinderen die het ketogeen dieet niet volgden. In de KD-groep waren meer patiënten met een succesvolle behandeling en ook lieten meer patiënten een afname zien in hun aanvalsernst (Wijnen et al., 2017). Naast bijwerkingen met betrekking tot het maag-darmstelsel (alleen op vier maanden *follow-up*) zorgde het KD niet voor extra bijwerkingen. Er werd echter slechts een minimaal verschil gevonden in kwaliteit van leven tussen beide groepen. Dit resulteerde in ongunstige kosteneffectiviteitsratio's.

In de tweede studie onderzocht Wijnen de kosteneffectiviteit van een zelfmanagement-interventie voor volwassenen met epilepsie. Hieruit bleek dat de interventiegroep geen hogere zelfredzaamheid had en ook voor wat betreft de kwaliteit van leven was er geen verschil tussen beide groepen (Wijnen et al., 2017). Hoewel er geen significante verschillen tussen de groepen te vinden waren, lijken de kosteneffectiviteits-schattingen toch veelbelovend in het voordeel van de zelfmanagement-interventiegroep.

De meetinstrumenten om de huidige kwaliteit van leven te meten zijn beschreven in de nationale richtlijnen. Wijnen concludeert op basis van zijn studies dat betere meetinstrumenten nodig zijn om het effect van (nieuwe)

¹Wijnen voerde zijn onderzoek uit in samenwerking met het Academisch Centrum voor Epileptologie Kempenhaeghe/Maastricht UMC+. De *review* over de kwaliteit van economische evaluaties in het veld van de epilepsie is een van de most shared critical reviews of Epilepsia in 2017. Op 17 mei 2018 mocht Wijnen voor zijn proefschrift de CaRe Award in ontvangst nemen. CaRe is de Landelijke Onderzoekschool waarin het VUmc en het AMC uit Amsterdam, het Nivel uit Utrecht, het Radboudumc uit Nijmegen en het MUMC+ uit Maastricht participeren. De CaRe Award wordt jaarlijks uitgereikt door een onafhankelijke jury en de directie van CaRe aan de promovendus die in het voorafgaande jaar het beste proefschrift heeft geschreven.

behandelingen voor mensen met epilepsie beter in kaart te brengen.

Tot slot

Economische evaluaties zijn er meestal op gericht om de beleidsmaker en de zorgverzekeraar te informeren met het oog op het maken van de juiste keuzes, aangezien gezondheidzorg een schaars goed is. Toch zullen ook de patiënten en de professionals werkzaam in de gezondheidzorg hier in de toekomst van profiteren. Op basis van economische evaluatiestudies kunnen meetmethoden binnen de wetenschap worden aangescherpt. Daarmee kunnen de resultaten van wetenschappelijk onderzoek beter gemeten worden waardoor uitspraken met grotere zekerheid gedaan kunnen worden. Dit zal uiteindelijk leiden tot betere zorg voor de patiënt en efficiënter gebruik van middelen door de professional.

Referenties

de Kinderen RJA, Wijnen BFM, van Breukelen G, Postulart D, Majoie HJM, Aldenkamp AP, Evers SMAA (2016) From clinically relevant outcome measures to quality of life in epilepsy: a time trade-off study. *Epilepsy Res.* 125, 24-31.

Wijnen BFM, de Kinderen RJA, Colon AJ, Dirksen CD, Essers BAB, Hiligsmann M, Leijten FSS, Ossenblok PPW, Evers SMAA (2014) Eliciting patients' preferences for epilepsy diagnostics: A discrete choice experiment. *Epilepsy Behav.* 2014;31:102-109.

Wijnen BFM, de Kinderen RJA, Lambrechts DAJE, Postulart D, Aldenkamp BAP, Majoie MHJM, Evers SMAA (2017) Long-term clinical outcomes and economic evaluation of the ketogenic diet versus care as usual among children and adolescents with intractable epilepsy. *Epilepsy Res.* 2017;132:91-9.

Wijnen BFM, Leenen LAM, de Kinderen RJA, van Heugten CM, Evers SMAA, Majoie MHJM (2017) An economic evaluation of a multi-component intervention for adults with epilepsy (ZMILE study). *Epilepsia* 2017 Aug;58(8):1398-1408. doi: 10.1111/epi.13806.

Wijnen BFM, van Mastrigt GAPG, Evers SMAA, Gershuni O, Lambrechts DAJE, Majoie MHJM, Postulart D, Aldenkamp BAP, de Kinderen RJA (2017) A systematic review of economic evaluations of treatments for patients with epilepsy. *Epilepsia* 2017 May;58(5):706-726. doi: 10.1111/epi.13655.

Subsidies voor epilepsieonderzoek startend in 2020

Het Epilepsiefonds wil wetenschappelijk onderzoek stimuleren en stelt daarom subsidies beschikbaar voor onderzoeksprojecten over epilepsie en de behandeling/bestrijding daarvan.

Uitgangspunt is dat de instelling waarbij de onderzoeker werkt een belangrijke inbreng heeft in het te subsidiëren onderzoek. De subsidie heeft in principe een aanvullend karakter. Belangrijke beoordelingscriteria zijn kwaliteit van het onderzoek en klinische en maatschappelijk relevantie. Projecten mogen in principe de duur van vier jaar niet overschrijden. De exacte hoogte van de subsidie wordt in najaar 2018 bekend. Bij een combinatie van een specialistenopleiding en wetenschappelijk onderzoek behoort een langere duur van het project, binnen eenzelfde budget, tot de mogelijkheden.

Subsidieaanvragen voor onderzoeken die in 2020 beginnen kunnen bij het Epilepsiefonds worden ingediend tot en met **15 januari 2019**. In het voorjaar 2019 wordt uit de ontvangen subsidieaanvragen de eerste selectie gemaakt door de Wetenschappelijke Adviesraad van het Epilepsiefonds. In juni 2019 wordt een besloten hoorzitting gehouden. Subsidieaanvragers die door de eerste selectieronde heen zijn, kunnen tijdens deze hoorzitting hun onderzoeksvoorstel nader toelichten aan de Wetenschappelijke Adviesraad.

Een aanvraag indienen?

Subsidieaanvraagformulieren kunt u in najaar 2018 vinden op www.epilepsie.nl onder het kopje 'Onderzoek' en vervolgens 'Voor onderzoekers'. Daar kunt u ook alle informatie over het aanvragen van subsidie vinden.

Epilepsiefonds

Secretariaat Wetenschappelijke Adviesraad
Postbus 270, 3990 GB HOUTEN
Telefoon: 030 63 440 63, E-mail: pennink@epilepsiefonds.nl